

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 12 stycznia 2022 r.

Pozycja 7

POSTANOWIENIE

z dnia 2 grudnia 2020 r.

Sygn. akt Ts 155/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Mariusz Muszyński,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej Z.D. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 535 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.) „w zakresie, w jakim nie stanowi podstawy prawnej wydawania przez Sąd Najwyższy orzeczeń (postanowień, wyroków), oddalających kasacje jako oczywiście bezzasadne, ponieważ w swojej dyspozycji odnosi się tylko do uzasadnień (co potwierdza dyspozycja art. 537 § 1 [k.p.k.], który stanowi, że Sąd Najwyższy po rozpoznaniu sprawy oddala kasację albo zaskarżone orzeczenie uchyla w całości lub w części), co doprowadziło Sąd Najwyższy w sprawie o sygn. akt [...] do wydania na rozprawie postanowienia, oddalającego kasacje obrońców Z.D. jako oczywiście bezzasadne bez podstawy prawnej”, z art. 2, art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 7 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.; dalej: Konwencja) oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji,
- 2) art. 535 § 3 ustawy – Kodeks postępowania karnego „w zakresie, w jakim daje Sądowi Najwyższemu prawo do odmowy sporządzania uzasadnienia wydanych na rozprawie postanowień, uznających kasacje za «oczywiście bezzasadne» i przyznaje uprawnienie do skutecznego żądania sporządzenia uzasadnień jedynie stronom pozbawionym wolności, które nie zostały sprowadzone na rozprawę, przy jednoczesnym dyskryminowaniu pozostałych obywateli”, z art. 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji,
- 3) ustawy – Kodeks postępowania karnego „w zakresie, w jakim brak definicji ustawowej «oczywistej bezzasadności» w ustawie, uznającej skargę kasacyjną, apelację, czy inny środek zaskarżenia za oczywiście bezzasadny, powoduje, że sądy już w wyniku pobieżnej analizy podniesionych w nim zarzutów jednoznacznie stwierdzają, że są one bezzasadne, bez wskazania podstaw prawnych i podstaw faktycznych, które doprowadziły je do takiej decyzji, wykorzystując przy tym regulacje prawne, dotyczące odmowy sporządzania uzasadnień, o których mowa w art. 535 § 3 [k.p.k.]”, z art. 2, art. 7 Konstytu-

- cji w związku z art. 7 Konwencji oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji,
- 4) art. 1 pkt 1 lit. a i b ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2018 r. poz. 5, ze zm.) „w zakresie, w jakim dokonując powołania Sądu Najwyższego do sprawowania wymiaru sprawiedliwości poprzez zapewnienie zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i sądów wojskowych przez rozpoznawanie środków odwoławczych oraz podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne oraz kontrolę nadzwyczajną prawomocnych orzeczeń sądowych w celu zapewnienia praworządności i sprawiedliwości społecznej przez rozpoznawanie skarg nadzwyczajnych, nie przewiduje obowiązku przestrzegania prawa powszechnie obowiązującego w trakcie sprawowania czynności określonym przepisem, do których jest powołany, co doprowadziło do naruszenia powagi przepisu art. 536 [k.p.k.] (...) i nie uwzględnienia w sprawie skarżącego ujemnej przesłanki procesowej w postaci tzw. braku skargi uprawnionego oskarżyciela”, z art. 2, art. 7 Konstytucji w związku z art. 7 Konwencji oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji,
- 5) art. 1 pkt 1 lit. a i b ustawy o Sądzie Najwyższym „w zakresie, w jakim dokonując powołania Sądu Najwyższego do sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez zapewnienie zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i sądów wojskowych przez rozpoznawanie środków odwoławczych oraz podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne oraz kontrolę nadzwyczajną prawomocnych orzeczeń sądowych w celu zapewnienia praworządności i sprawiedliwości społecznej przez rozpoznawanie skarg nadzwyczajnych, nie przewiduje obowiązku przestrzegania prawa powszechnie obowiązującego w trakcie sprawowania czynności określonym przepisem, do których jest powołany, co doprowadziło do naruszenia powagi przepisu art. 536 [k.p.k.] (...), z którego wynikał obowiązek sprawdzenia z urzędu – niezależnie od przedstawionej przez skarżącego w kasacji argumentacji – czy zaskarżony nią wyrok nie jest dotknięty jedną z tzw. bezwzględnych postaw odwoławczych wskazanych w art. 439 § 1 [k.p.k.], w tym skutkiem nieważności postępowania z powodu orzekania przez sędziego, który z mocy prawa podlega wyłączeniu od rozpoznawania sprawy i który był objęty wnioskiem o wyłączenie”, z art. 2, art. 7 Konstytucji w związku z art. 7 Konwencji oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji,
- 6) art. 1 pkt 1 lit. a i b ustawy o Sądzie Najwyższym „w zakresie, w jakim dokonując powołania Sądu Najwyższego do sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez zapewnienie zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i sądów wojskowych przez rozpoznawanie środków odwoławczych oraz podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne oraz kontrolę nadzwyczajną prawomocnych orzeczeń sądowych w celu zapewnienia praworządności i sprawiedliwości społecznej przez rozpoznawanie skarg nadzwyczajnych, nie przewiduje obowiązku przestrzegania prawa powszechnie obowiązującego w trakcie sprawowania czynności określonych przepisem, do których jest powołany, co doprowadziło do naruszenia powagi przepisu art. 536 [k.p.k.] (...), z którego wynikał obowiązek sprawdzenia z urzędu – niezależnie od przedstawionej przez skarżącego w kasacji argumentacji – czy zaskarżony nią wyrok nie jest dotknięty jedną z tzw. bezwzględnych postaw odwoławczych wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., przede wszystkim przy zaistnieniu sytuacji braku dowodów winy skazanego”, z art. 2 Konstytucji,

art. 42 ust. 2 Konstytucji oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji,

p o s t a n a w i a:

1) odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w części dotyczącej badania zgodności:

- a) **art. 535 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.) „w zakresie, w jakim nie stanowi podstawy prawnej wydawania przez Sąd Najwyższy orzeczeń (postanowień, wyroków), oddalających kasacje jako oczywiście bezzasadne, ponieważ w swojej dyspozycji odnosi się tylko do uzasadnień (co potwierdza dyspozycja art. 537 § 1 [k.p.k.], który stanowi, że Sąd Najwyższy po rozpoznaniu sprawy oddala kasację albo zaskarżone orzeczenie uchyla w całości lub w części), co doprowadziło Sąd Najwyższy w sprawie o sygn. akt [...] do wydania na rozprawie postanowienia, oddalającego kasacje obrońców Z.D. jako oczywiście bezzasadne bez podstawy prawnej”, z art. 6 ust. 1 i art. 7 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.),**
- b) **art. 535 § 3 ustawy – Kodeks postępowania karnego „w zakresie, w jakim daje Sądowi Najwyższemu prawo do odmowy sporządzania uzasadnienia wydanych na rozprawie postanowień, uznających kasacje za «oczywiście bezzasadne» i przyznaje uprawnienie do skutecznego żądania sporządzenia uzasadnień jedynie stronom pozbawionym wolności, które nie zostały sprowadzone na rozprawę, przy jednoczesnym dyskryminowaniu pozostałych obywateli”, z art. 6 ust. 1 Konwencji,**
- c) **ustawy – Kodeks postępowania karnego „w zakresie, w jakim brak definicji ustawowej «oczywistej bezzasadności» w ustawie, uznającej skargę kasacyjną, apelację, czy inny środek zaskarżenia za oczywiście bezzasadny, powoduje, że sądy już w wyniku pobieżnej analizy podniesionych w nim zarzutów jednoznacznie stwierdzają, że są one bezzasadne, bez wskazania podstaw prawnych i podstaw faktycznych, które doprowadziły je do takiej decyzji, wykorzystując przy tym regulacje prawne, dotyczące odmowy sporządzania uzasadnień, o których mowa w art. 535 § 3 [k.p.k.]”, z art. 2, art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 7 Konwencji oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji,**
- d) **art. 1 pkt 1 lit. a i b ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2018 r. poz. 5, ze zm.) „w zakresie, w jakim dokonując powołania Sądu Najwyższego do sprawowania wymiaru sprawiedliwości poprzez zapewnienie zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i sądów wojskowych przez rozpoznawanie środków odwoławczych oraz podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne oraz kontrolę nadzwyczajną prawomocnych orzeczeń sądowych w celu zapewnienia praworządności i sprawiedliwości społecznej przez rozpoznawanie skarg nadzwyczajnych, nie przewiduje obowiązku przestrzegania prawa powszechnie obowiązującego w trakcie sprawowania czynności określonym przepisem, do których jest powołany, co doprowadziło do naruszenia powagi przepisu art. 536 [k.p.k.] (...) i nie uwzględnienia w sprawie skarżącego ujemnej przesłanki procesowej w postaci tzw. braku skargi uprawnionego oskarżyciela”, z art. 2, art. 7 Kon-**

stytucji w związku z art. 7 Konwencji oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji,

- e) art. 1 pkt 1 lit. a i b ustawy o Sądzie Najwyższym „w zakresie, w jakim dokonując powołania Sądu Najwyższego do sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez zapewnienie zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i sądów wojskowych przez rozpoznawanie środków odwoławczych oraz podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne oraz kontrolę nadzwyczajną prawomocnych orzeczeń sądowych w celu zapewnienia praworządności i sprawiedliwości społecznej przez rozpoznawanie skarg nadzwyczajnych, nie przewiduje obowiązku przestrzegania prawa powszechnie obowiązującego w trakcie sprawowania czynności określonym przepisem, do których jest powołany, co doprowadziło do naruszenia powagi przepisu art. 536 [k.p.k.] (...), z którego wynikał obowiązek sprawdzenia z urzędu – niezależnie od przedstawionej przez skarżącego w kasacji argumentacji – czy zaskarżony nią wyrok nie jest dotknięty jedną z tzw. bezwzględnych postaw odwoławczych wskazanych w art. 439 § 1 [k.p.k.], w tym skutkiem nieważności postępowania z powodu orzekania przez sędziego, który z mocy prawa podlega wyłączeniu od rozpoznawania sprawy i który był objęty wnioskiem o wyłączenie”, z art. 2, art. 7 Konstytucji w związku z art. 7 Konwencji oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji,
- f) art. 1 pkt 1 lit. a i b ustawy o Sądzie Najwyższym „w zakresie, w jakim dokonując powołania Sądu Najwyższego do sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez zapewnienie zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i sądów wojskowych przez rozpoznawanie środków odwoławczych oraz podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne oraz kontrolę nadzwyczajną prawomocnych orzeczeń sądowych w celu zapewnienia praworządności i sprawiedliwości społecznej przez rozpoznawanie skarg nadzwyczajnych, nie przewiduje obowiązku przestrzegania prawa powszechnie obowiązującego w trakcie sprawowania czynności określonych przepisem, do których jest powołany, co doprowadziło do naruszenia powagi przepisu art. 536 [k.p.k.] (...), z którego wynikał obowiązek sprawdzenia z urzędu – niezależnie od przedstawionej przez skarżącego w kasacji argumentacji – czy zaskarżony nią wyrok nie jest dotknięty jedną z tzw. bezwzględnych postaw odwoławczych wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., przede wszystkim przy zaistnieniu sytuacji braku dowodów winy skazanego”, z art. 2, art. 42 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji,

2) nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej w części dotyczącej badania zgodności:

- a) art. 535 § 3 ustawy – Kodeks postępowania karnego „w zakresie, w jakim nie stanowi podstawy prawnej wydawania przez Sąd Najwyższy orzeczeń (postanowień, wyroków), oddalających kasacje jako oczywiście bezzasadne, ponieważ w swojej dyspozycji odnosi się tylko do uzasadnień (co potwierdza dyspozycja art. 537 § 1 k.p.k., który stanowi, że Sąd Najwyższy po rozpoznaniu sprawy oddala kasację albo zaskarżone orzeczenie uchyla w całości lub w części), co doprowadziło Sąd Najwyższy w sprawie o sygn. akt [...] do wydania na rozprawie postanowienia, oddalającego kasacje obrońców Z.D. jako oczywiście bezzasadne bez podstawy prawnej”, z art. 2, art. 7 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji,

b) art. 535 § 3 ustawy – Kodeks postępowania karnego „w zakresie, w jakim daje Sądowi Najwyższemu prawo do odmowy sporządzania uzasadnienia wydanych na rozprawie postanowień, uznających kasacje za «oczywiście bezzasadne» i przyznaje uprawnienie do skutecznego żądania sporządzenia uzasadnień jedynie stronom pozbawionym wolności, które nie zostały sprowadzone na rozprawę, przy jednoczesnym dyskryminowaniu pozostałych obywateli”, z art. 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 18 października 2019 r. (data nadania), Z.D. (dalej: skarżący), reprezentowany przez adwokata ustanowionego pełnomocnikiem z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego:

1.1. Wyrokiem z 3 października 2011 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w G. uznał m.in. skarżącego za winnego popełnienia czynu z art. 13 § 1 w związku z art. 286 § 1 w związku z art. 294 § 1 w związku z art. 64 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, ze zm.; dalej: k.k.) i na podstawie art. 14 § 1 w związku z art. 294 § 1 k.k. wymierzył mu karę dwóch lat pozbawienia wolności.

Wskutek apelacji wniesionej przez prokuratora oraz obrońcę skarżącego Sąd Apelacyjny w S., wyrokiem z 19 kwietnia 2012 r. (sygn. akt [...]) uchylił wyrok sądu pierwszej instancji w odniesieniu do skarżącego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w G., wyrokiem z 3 października 2016 r. (sygn. akt [...]), uznał skarżącego za winnego popełnienia czynu z art. 296 § 3 w związku z art. 21 § 2 w związku z art. 64 § 1 k.k. i na podstawie art. 296 § 3 w związku z art. 64 § 1 k.k. wymierzył mu karę dwóch lat pozbawienia wolności.

W następstwie apelacji wniesionych przez prokuratora oraz obrońcę skarżącego Sąd Apelacyjny w S., wyrokiem z 22 listopada 2017 r. (sygn. akt [...]), dokonał zmiany w opisie czynu popełnionego przez skarżącego, sprostował oczywistą omyłkę pisarską w sentencji wyroku sądu pierwszej instancji oraz utrzymał zaskarżony wyrok w pozostałej części.

1.2. Sąd Najwyższy – Izba Karna, postanowieniem z 18 lipca 2019 r. (sygn. akt [...]), po rozpoznaniu na rozprawie dwóch kasacji wniesionych przez obrońców skarżącego, wydał postanowienie o ich oddaleniu jako oczywiście bezzasadnych oraz obciążył skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego.

Pismem z 23 lipca 2019 r. obrońca skarżącego złożył wniosek o sporządzenie i doręczenie pisemnego uzasadnienia powyższego orzeczenia. W odpowiedzi Przewodniczący Wydziału V Izby Karnej Sądu Najwyższego, w piśmie z 29 lipca 2019 r., poinformował obrońcę, że uzasadnienie pisemne nie zostanie sporządzone nawet na wniosek, stosownie do art. 535 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.; dalej: k.p.k.).

2. Zdaniem skarżącego art. 535 § 3 k.p.k. – przez to, że dopuszcza odstępianie od sporządzenia uzasadnienia pisemnego orzeczenia o oddaleniu kasacji jako oczywiście bezzasadnej oraz przez to, iż „pośrednio” dopuszcza oddalenie kasacji na podstawie przesłanki „oczywistej bezzasadności” – narusza, wywodzone z art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.; dalej: Konwencja), prawo do rzetelne-

go postępowania sądowego, a także jest sprzeczny z zasadami: demokratycznego państwa prawnego i sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji), legalizmu (art. 7 Konstytucji) oraz równości i zakazu dyskryminacji (art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji).

Ponadto skarżący zarzucił niezgodność z Konstytucją oraz Konwencją:

– całego k.p.k. z powodu niezdefiniowania w tej ustawie przesłanki „oczywistej bezzasadności”;

– art. 1 pkt 1 lit. a i b ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2018 r. poz. 5, ze zm.; dalej: ustawa o SN).

3. Pismem z 18 grudnia 2019 r. Biuro Służby Prawnej Trybunału Konstytucyjnego wystąpiło do Izby Karnej Sądu Najwyższego o przesłanie do akt niniejszego postępowania odpisu postanowienia Sądu Najwyższego z 18 lipca 2019 r. (sygn. akt [...]).

W odpowiedzi, wraz z pismem Przewodniczącego Wydziału V Izby Karnej Sądu Najwyższego z 3 stycznia 2020 r., 10 stycznia 2020 r. wpłynął odpis wskazanego wyżej orzeczenia.

4. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 4 marca 2020 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 23 marca 2020 r.) skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez:

– udokumentowanie daty doręczenia pełnomocnikowi skarżącego pisma Przewodniczącego Wydziału V Izby Karnej Sądu Najwyższego z 29 lipca 2019 r.;

– wyjaśnienie, czy 18 lipca 2019 r. skarżący lub jego pełnomocnik uczestniczyli w rozprawie przed Sądem Najwyższym w Izbie Karnej w sprawie o sygn. akt [...];

– uzasadnienie zarzutów niezgodności z Konstytucją art. 1 pkt 1 lit. a i b ustawy o SN w zakresach określonych w punktach 4, 5 i 6 *petitum* skargi konstytucyjnej;

– doręczenie jednego odpisu skargi konstytucyjnej wraz z załącznikami.

5. W sporządzonym przez pełnomocnika piśmie procesowym, wniesionym do Trybunału 30 marca 2020 r. (data nadania), skarżący wyjaśnił, że on ani jego obrońca nie byli obecni na rozprawie 18 lipca 2019 r. oraz przedstawił argumentację dotyczącą niekonstytucyjności art. 1 pkt 1 lit. a i b ustawy o SN. Złożył on także do akt niniejszego postępowania kserokopię koperty listu poleconego, w którym przesłano pismo z 20 lipca 2019 r., oraz odpis skargi wraz z załącznikami.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom.

2. Przedmiotem kontroli w niniejszej sprawie uczyniono:

– w punktach 1 i 2 *petitum* skargi konstytucyjnej – art. 535 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2020 r. poz. 30, ze zm.; dalej: k.p.k.) w brzmieniu:

„Oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej nie wymaga pisemnego uzasadnienia; jeżeli postanowienie zostało wydane na posiedzeniu oraz wtedy, gdy zostało wydane na rozprawie a strona pozbawiona wolności nie miała przedstawiciela procesowego i nie została sprowadzona na rozprawę, uzasadnienie sporządza się na jej wniosek. Przepisy art. 422 i 423 stosuje się odpowiednio”;

– w punkcie 3 *petitum* skargi – cały k.p.k.;
– w punktach 4, 5 i 6 *petitum* skargi art. 1 pkt 1 lit. a i b ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2018 r. poz. 5, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 825, ze zm.; dalej: ustawa o SN) w brzmieniu:

„Sąd Najwyższy jest organem władzy sędziowskiej, powołanym do:

1) sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez:

a) zapewnienie zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i sądów wojskowych przez rozpoznawanie środków odwoławczych oraz podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne,

b) kontrolę nadzwyczajną prawomocnych orzeczeń sądowych w celu zapewnienia ich zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej przez rozpoznawanie skarg nadzwyczajnych; (...)”.

3. Jako ostateczne rozstrzygnięcie w sprawie skarżący wskazał postanowienie Sądu Najwyższego w sprawie o sygn. akt [...], wydane i ogłoszone publicznie – po przeprowadzeniu rozprawy – 18 lipca 2019 r.

4. W pierwszej kolejności Trybunał przypomina, że z art. 79 ust. 1 Konstytucji wynika, iż skarga konstytucyjna przysługuje tylko w wypadku, gdy zostały naruszone wolności lub prawa określone w Konstytucji. W związku z tym skarga konstytucyjna w polskim systemie konstytucyjnym *de lege lata* nie może służyć do ochrony praw podmiotowych statuowanych przez akty prawa międzynarodowego (zob. np. wyroki TK z: 8 czerwca 1999 r., sygn. SK 12/98, OTK ZU nr 5/1999, poz. 96; 10 lipca 2000 r., sygn. SK 21/99, OTK ZU nr 5/2000, poz. 144; 7 maja 2002 r., sygn. SK 20/00, OTK ZU nr 3/A/2002, poz. 29; 13 stycznia 2004 r., sygn. SK 10/03, OTK ZU nr 1/A/2004, poz. 2; 17 maja 2004 r., sygn. SK 32/03, OTK ZU nr 5/A/2004, poz. 44; 15 kwietnia 2009 r., sygn. SK 28/08, OTK ZU nr 4/A/2009, poz. 48 oraz 5 października 2010 r., sygn. SK 26/08, OTK ZU nr 8/A/2010, poz. 73, a także postanowienia TK z: 28 stycznia 2010 r., sygn. Ts 320/08, OTK ZU nr 2/B/2010, poz. 106; 19 października 2011 r., sygn. Ts 45/11, OTK ZU nr 2/B/2013, poz. 151; 24 lipca 2012 r., sygn. Ts 268/11, OTK ZU nr 2/B/2013, poz. 177; 17 grudnia 2018 r., sygn. Ts 173/17, OTK ZU B/2019, poz. 59 oraz 16 maja 2019 r., sygn. Ts 191/17, OTK ZU B/2019, poz. 172; zob. również: L. Garlicki, *Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu*, wyd. 9, Warszawa 2005, s. 392; P. Tuleja, [w:] *Prawo konstytucyjne RP*, red. P. Sarnecki, wyd. 9, Warszawa 2014, s. 162). W tym stanie rzeczy wskazane przez skarżącego art. 6 ust. 1 i art. 7 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.), czyli przepisy umowy międzynarodowej, nie mogą stanowić wzorca kontroli w niniejszej sprawie.

W związku z powyższym – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – należało postanowić jak w punkcie 1 lit. a-f sentencji.

5. Trybunał stwierdza także, że skarga konstytucyjna w zakresie badania zgodności z Konstytucją całego k.p.k. nie spełnia wymogu formalnego, określonego w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK. W myśl tego przepisu przedmiotem zaskarżenia w trybie skargi konstytucyjnej może być bowiem przepis ustawy lub innego aktu normatywnego (także w zakresie, w jakim pomija określoną materię), na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o konstytucyjnych wolnościach lub prawach albo obowiązkach skarżącego; tym samym niedopuszczalne jest kwestionowanie całej ustawy lub innego aktu normatywnego (zob. m.in. postanowienia TK z: 22 września 1999 r. i 24 lipca 2000 r., sygn. Ts 86/99, OTK ZU nr 5/2000, poz. 152 i 153; 29 maja 2009 r. i 16 grudnia 2009 r., sygn.

Ts 348/09, OTK ZU – Supplement nr II/B/2014, poz. 781 i 782 oraz 22 sierpnia 2017 r., sygn. Ts 154/16, OTK ZU B/2017, poz. 197).

Z tego też powodu – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – należało postanowić jak w punkcie 1 lit. c sentencji.

6. Analiza zarzutów wobec art. 1 pkt 1 lit. a i b ustawy o SN – postawionych w *petitum* skargi konstytucyjnej, a rozwiniętych w piśmie procesowym – prowadzi do wniosku, że są one skierowane nie przeciwko abstrakcyjnej regulacji normatywnej, ale odnośnie do sposobu rozpatrzenia kasacji obrońców skarżącego przez Sąd Najwyższy. Przekonują o tym w szczególności wywody na s. 5-13 pisma procesowego. W tym stanie rzeczy należy przypomnieć, że w obowiązującym stanie prawnym przedmiotem postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w trybie skargi konstytucyjnej nie są akty stosowania prawa, a sam Trybunał nie pełni funkcji kolejnej instancji odwoławczej (zob. np. postanowienia TK z: 8 marca 2004 r., sygn. Ts 202/03, OTK ZU nr 2/B/2004, poz. 150; 15 grudnia 2009 r. i 19 października 2010 r., sygn. Ts 257/08, OTK ZU nr 5/B/2010, poz. 335 i 336; 31 października 2011 r., sygn. Ts 306/10, OTK ZU nr 5/B/2011, poz. 381; 11 kwietnia 2013 r. i 8 listopada 2013 r., sygn. Ts 128/12, OTK ZU nr 6/B/2013, poz. 580 i 581; 22 kwietnia 2013 r., sygn. Ts 72/12, OTK ZU nr 5/B/2013, poz. 474; 8 lipca 2014 r., sygn. Ts 256/13, OTK ZU nr 1/B/2015, poz. 43; 5 grudnia 2016 r., sygn. Ts 194/16, OTK ZU B/2017, poz. 32).

W związku z powyższym – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – należało postanowić jak w punkcie 1 lit. d-f sentencji.

7. Trybunał stwierdza, że w pozostałym zakresie analizowana skarga konstytucyjna kwalifikuje się do rozpoznania merytorycznego, albowiem została sporządzona w imieniu skarżącego przez adwokata (art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK), zaś skarżący:

– spełnił wymóg, o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, gdyż postanowienie Sądu Najwyższego w sprawie o sygn. akt V KK 234/18 jest niezaskarżalne oraz zostało wydane i ogłoszone na rozprawie 18 lipca 2019 r., natomiast skarga konstytucyjna została wniesiona do Trybunału 18 października 2019 r.;

– prawidłowo określił art. 535 § 3 k.p.k. jako przedmiot kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK);

– wskazał, które konstytucyjne prawa i wolności i w jaki sposób – jego zdaniem – zostały naruszone przez art. 535 § 3 k.p.k. (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK);

– przedstawił uzasadnienie sformułowanych przez niego zarzutów w przedmiocie niekonstytucyjności art. 535 § 3 k.p.k. (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK).

7.1. W ocenie Trybunału analizowana skarga – w zakresie dotyczącym art. 535 § 3 k.p.k. – nie jest obciążona nieusuwalnymi brakami formalnymi, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK, a sformułowane w niej zarzuty nie są oczywiście bezzasadne w rozumieniu art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

7.2. Problemy przedstawione przez skarżącego dotyczą odpowiednio:

– umieszczenia przesłanki oddalenia kasacji w postaci „oczywistej bezzasadności” w przepisie dotyczącym sporządzania uzasadnienia orzeczenia przez Sąd Najwyższy;

– umożliwienia Sądowi Najwyższemu odstąpienia od sporządzenia uzasadnienia postanowienia o oddaleniu kasacji oczywiście bezzasadnej, gdy jest ona rozpatrywana na rozprawie, a nie zachodzi przesłanka, o której mowa w drugiej części § 3 art. 535 k.p.k.

Wziąwszy zaś pod uwagę:

a) pogląd Trybunału Konstytucyjnego – wyrażony w wyrokach pełnego składu z 6 października 2004 r., sygn. SK 23/02 (OTK ZU nr 9/A/2004, poz. 89) oraz 31 marca

2005 r., sygn. SK 26/02 (OTK ZU nr 3/A/2005, poz. 29) – dotyczący braku konieczności stworzenia trzeciej instancji z jednoczesnym zastrzeżeniem, że jeżeli ustawodawca kreuje instytucję nadzwyczajnego środka zaskarżenia, to musi respektować zasady sprawiedliwości proceduralnej i rzetelnego procesu,

b) wyrok TK z 16 stycznia 2006 r., sygn. SK 30/05 (OTK ZU nr 1/A/2006, poz. 2), w którym orzeczono, że art. 535 § 2 k.p.k., przewidujący wówczas możliwość wydania orzeczenia o oddaleniu kasacji jako oczywiście bezzasadnej na posiedzeniu bez udziału stron oraz zwalniający Sąd Najwyższy z obowiązku pisemnego uzasadnienia takiego orzeczenia, jest niezgodny z art. 2, art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji,

c) wyrok TK z 30 maja 2007 r., sygn. SK 68/06 (OTK ZU nr 6/A/2007, poz. 53), w którym orzeczono, że art. 398⁹ § 2 zdanie drugie ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.), przewidujący wówczas możliwość nieuzasadnienia przez Sąd Najwyższy – wydanego na posiedzeniu niejawnym – postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 2 Konstytucji,

– należy uznać, iż zarzuty skarżącego wymagają oceny merytorycznej.

7.3. W związku z powyższym – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK – należało postanowić jak w punkcie 2 lit. a i b sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na punkt 1 powyższego postanowienia w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.